

GYM → 80

Divy přírody (02/26)

O

01 - Obsah

B

02 - Editorial

S

03 - Inspirace přírodou

A

04 - Zázraky evoluce

H

05 - Lov beze zbraně

07 - Mokřady

08 - Tornádo

10 - Meteorologie

13 - Biologický kroužek

14 - Krajina dvojího nebe

17 - Marnivá straka

18 - Poustevníčci

21 - Test charakteru

(+ soutěž o body do poháru)

29 - Když pomoc opravdu dává smysl -
maturitní video 4. ročníku

30 - Básnička

@CASOPISGYM

@SP_GYMTREBON

Šéfredaktoři: Tom Svejkovský, Jakub Čurda

Obálka: Tom Svejkovský (po vzoru tvorby Amory B.)

Grafika: Magdaléna Mejdrechová

Redakce: Adéla Vávřová, Barbora Smíšková, Ester Šalapková, Hana Přeučilová, Josef Chytil, Josef Kučera, Karin Konrádová, Karolína Kamišová, Karolína Mužíková, Karolína Vávřová, Marcela Theerová, Mariana Mlnářiková, Matyáš Gráf, Sára Hešíková, Zuzana Pumprová, Žofie Půžová

EDITORIAL

Ticho... ticho! Šeptem...

...slyšíte to? Je to takový konejšivý šum listí. Větru, vody, asi všeho dohromady. Zvuk nedocenitelného klidu a míru, pauza, něco, co čistí mozek skrz naskrz. Žádné složité úkoly, požadavky, jenom jednoduchý nádech. Nejjednodušší činnost, kterou dneska uděláte. Momentík... pšt! Pšt... na tohle jsem čekal, ptačí zpěv. Tenhle je obzvláště znělý, to bude pěvec, nějaký skutečně nadaný. Jen co je pravda, nejspíš slavík. Tyjo, tak ty už jsem dlouho neslyšel.

Neoceňuju to teda často. I když... oceňuju, neberu to za samozřejmost, ale ne tak obvykle, jak bych si přál. Kdy jsem naposledy otevřel okno, abych se zaposlouchal, no, prostě... do něčeho? Abych jenom slyšel realitu, ne nepodstatné informace, které na mě srší ze všech stran?

Pardon, to jsem se znova rozvášnil víc, než jsem zamýšlel. Beru to jako talent, umět ocenit a pochopit přírodu, ačkoliv by to, z pohledu morálního, měla být samozřejmost. Ovšem, a to dříve či později pochopíte, všichni jím na svět nehledí. Proč, to můžeme jenom rozjímat, a...

...jo a zmínil jsem, že téma čísla jsou divy přírody?

Za redakci GYMu,

Tomáš z kvarty.

INSPIRACE PŘÍRODOU

U dnes běžně používaných věcí často nevíme, jak a podle čeho vznikly. Většinou jsme se nechali inspirovat přírodou, což znamená, že hodně vynálezů už vlastně existovalo dříve, jen jsme zprvu neviděli jejich potenciál. Když už ho někdo náhodou objevil, začali jsme pak svým způsobem kopírovat od zvířat a ostatních přírodních prvků. Příroda totiž není hloupá, miliony let evoluce jí umožnily vypilovat každíčký detail do stavu bezchybnosti a poskytnout nám jedinečnou možnost využít jich ve vlastní prospěch. A věřte, že kde je snaha, tam se tak děje.

Čeho se my lidé lekne ve tmě? Zvířata běžící po louce k silnici se leknou svítivých odrazek. Zato my jdeme ve tmě venku a lekne se svítících očí... a z ní, kdo by to byl čekal, přitom vyběhne obyčejná kočka, klasika z filmu. Pak si takhle ale jede Angličan Percy Shaw ve tmě a kočka na krajnici ho zachrání před nehodou. To mu nedá a jde se vymýšlet nový vynález – příhodně pojmenovaný kočičí oči. Jsou to ta světla na silnicích, která dnes vidáme napříč celým světem.

A pak je tu i něco od rostlin. Stačí si vyjít se psem na louku a máte doma co dělat. Ty malé dotěrné kuličky, co se zachytí do srsti i na kalhoty a pak je jdeme znovu čtvrt hodiny vyčesávat. A co z toho? No přece suchý zip! A toho si jako první všiml pro změnu George De Mestral.

A další vynálezy inspirované faunou, např. ledňáček a rychlovlak, chameleon a lapač předmětů, chobotnice a přísavka, gekon a izolepa, mohli bychom pokračovat do zbláznění! Otázkou ovšem zůstává, kolik takových věcí na nás ještě čeká. Trpělivě a nepřetržitě doufají a těší se, až po jejich vzoru vznikne nějaká další každodenní vychytávka. Ono stačí dávat pozor na své okolí, kdykoliv máme dlouhou chvíli... a kdo ví, třeba to příště budete právě vy, kdo nám usnadní životy vlastní verzí přírodou ověřených fíglů!

Žofie Půžová

ZÁZRAKY EVOLUCE

Evoluce je příběh neustálého přizpůsobování. Už od chvíle, kdy se na Zemi objevily první jednoduché organismy, začal proces, který nikdy nekončí – příroda zkouší, kombinuje a vybírá ty vlastnosti, které pomáhají přežít. Výsledkem jsou neuvěřitelné triky, které by člověk sotva čekal.

Masožravé rostliny – když se ze zeleně stane lovec

Jak je možné, že rostlina, která nemá svaly ani nervy, dokáže „ulovit“ hmyz? Vysvětlení je v prostředí, kde žije. Masožravé rostliny se vyvinuly v oblastech s chudou půdou, kde chybí dusík a další živiny. Aby přežily, začaly využívat hmyz jako doplňkový zdroj potravy. Mucholapka podivná má listy přeměněné v pasti – když se brouk dotkne citlivých chloupků, listy se během zlomku sekundy zaklapnou. Fun fact: její reakce trvá jen asi 0,1 sekundy, což je rychlejší než lidské mrknutí! Láčkovky zase lákají hmyz do hlubokých „džbánek“ naplněných tekutinou, kde se kořist utopí a rozloží. Evoluce jim dala mechanismy, které fungují jako pomalý, ale účinný žaludek.

Barevné maskování – kouzlo splynutí s okolím

Zvířata se vyvíjela v prostředí plném predátorů. Ti, kteří dokázali splynout s okolím, měli větší šanci přežít. Proto vzniklo maskování. Chameleoni mění barvy díky speciálním buňkám v kůži, které odrážejí světlo. Fun fact: barvu nemění jen kvůli maskování, ale i podle nálady nebo teploty. Motýli s „očičky“ na křídlech matou nepřátele – predátor si myslí, že vidí velké zvíře, a raději ustoupí. Fun fact: některé tropické ryby se dokonce tváří jako jedovaté druhy, i když samy jedovaté nejsou – tomu se říká mimikry. Polární liška mění srst podle ročního období: v létě hnědá, aby splynula s tundrou, v zimě bílá, aby byla neviditelná ve sněhu. Fun fact: její hustá srst jí umožňuje přežít i teploty pod 50 °C.

Jak to funguje – princip přirozeného výběru

Za vším stojí Darwinův princip přirozeného výběru. V každé populaci se objevují drobné odchylky – někdo má o trochu rychlejší reakci, jiný světlejší srst. Pokud tato vlastnost pomůže přežít a rozmnožit se, předá se dál. Po mnoha generacích se z drobné odchylky stane pevná součást druhu. Fun fact: evoluce nikdy nekončí – i dnes se druhy dál mění a přizpůsobují novým podmínkám. Tak vznikly masožravé rostliny i mistři kamufláže.

Fantazie přírody

Evoluce není plánovaná, nemá cíl. Je to spíš nekonečný experiment, kde přežívají ti, kteří se dokážou přizpůsobit. Rostlina, která se stala lovcem, nebo zvíře, které se promění v neviditelný stín, jsou jen ukázkou toho, jak kreativní příroda dokáže být. A právě proto jsou zázraky evoluce tak fascinující – připomínají nám, že život je mnohem vynalézavější, než bychom si kdy dokázali představit.

Karolína Kamišová

LOV BEZE ZBRANĚ

Ležím nehybně na břehu zamrzlého rybníka schovaný v provizorním krytu z pár klacků a rákosí. Jsem zmrzlý na kost ale neodvažuji se pohnout, protože se nade mnou právě ozval zvuk šustících křídel znamenající jediné. Je tu!

Orel si po chvíli sedá někam daleko na led a kouká. Asi po půl hodině, kdy je slyšet jen ve větru šustící rákosí, se odvažuje pomalu pěšky přiblížit. Z majestátního krále oblohy se rázem stává neohrabaná slepice klouzající se po ledu. Srdce mi buší jako o závod a jen mačkám spoušť fotoaparátu. Když mám to hlavní už vyfocené, jen pozoruji toho majestátního tvora a užívám si chvíli, kdy od něj mohu být pouhých pár metrů, aniž by o mně tušil.

Co je na tomto lovu beze zbraně tak úžasné a proč by to někdo dobrovolně podstupoval? Na focení divokých zvířat je krásné to, že člověk dokáže být jenom „tady a teď“. Výsledek není nikdy jistý a samotná fotka je jen třesnička na dortu, špička ledovce vystupující z moře času stráveného venku, plánováním, pozorováním a objevováním zvířat i jejich chování. A člověk ani nepotřebuje tu

nejlepší techniku, často stačí snaha pochopit, jak zvíře žije a přemýšlí.

Výborným pomocníkem při sledování divokých zvířat jsou fotopasti. Ty na rozdíl od nás vydrží venku celé měsíce a stačí jim k tomu jen pár baterek a paměťová karta. Odměnou je pak pohled do života zvířat, který bychom jinak nikdy neměli. Navíc si je může dovolit pořídít skoro každý a divočina začíná hned za dveřmi, takže šance na to natočit nebo vyfotit něco zajímavého je opravdu veliká. Když pak člověk jde vyzvednout fotopast po několika měsících do

lesa, je vždy překvapení, co tam najde. Pokud ji tam najde.

Pozorování a focení divokých zvířat je krásný a návykový koníček u něhož je důležitý respekt k přírodě a zvířatům. Nejhezčí pozorování a focení je totiž takové, po kterém zvíře nerušeně odejde, aniž by o vás vědělo

Není k tomu třeba nejdražší foťák, ani tropický prales. Krásnou přírodu člověk najde hned za domem nebo na zahradě a pokud chce zjistit, co chodí po zvířecí stezce v lese, stačí si pořídit fotopast a naučit se stopy naší zvěře.

Matyáš Gráf

MOKŘADY

Mokřady mě fascinují svou zvláštností. Jsou to plíce přírody, nejvýznamnější, ale nejohroženější ekosystém.

Mokřady jsou území bažin, slatin, rašelinišť, jednoduše území pokrytá vodou. Mohou být přirozené i uměle vytvořené, trvalé i dočasné, s vodou stojatou i tekoucí, slanou, brakickou či sladkou... včetně území s mořskou vodou, jejíž hloubka při odlivu nepřesahuje šest metrů. I díky této rozmanitosti jich jen u nás v ČR rozlišujeme celých 16 druhů.

Mokřady se podílejí na koloběhu vody v přírodě, přičemž jí spoustu zadržují – jejich významem je i zmírňování klimatických změn. Je také nutno podotknout, že mokřady hrají obrovskou roli v biodiverzitě, poněvadž jsou biotopem specifických společenstev a jinde se nevyskytujících (tzv. endemických) nebo vzácných druhů rostlin, živočichů – z čehož i všemožných drobných organismů – a hub.

Mokřady nepřetržitě mizí, a to především důsledkem zemědělství. Pro získání půdy vhodné pro pěstování se místně i velkoplošně mokřady odvodňují, narovnávají a zahlubují se koryta řek, budují se vodní nádrže a těží se rašelina.

Momentální podoba zemědělství a nedostatek přirozené vegetace v přírodě způsobují znečištění vod, degradaci půdy a její erozi, s následným negativním vlivem na kvalitu a biodiverzitu mokřadů. Značným problémem je také fragmentace krajiny, urbanizace a neudržitelný rozvoj turismu. S těmito negativními vlivy se potýkají i mokřady v České republice, kde dochází k degeneraci či úplnému zániku mokřadních biotopů.

Dříve, řekněme ještě před druhou světovou válkou, byly mokřady několikanásobně větší a lidé se o ně pravidelně starali. Bohužel obtížnost obstarávání vedla obzvlášť za socialismu k plošnému odvodňování a převodu na ornou půdu. Docházelo k zavážení mokřadů, napřimování vodních toků a dalším nevratným krajinným změnám.

Ramsarská úmluva (plným názvem Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva) je první celosvětová mezivládní úmluva o ochraně a moudrém využívání přírodních zdrojů, platící od roku 1971. Jedná se o jedinou úmluvu chránící jeden určitý typ biotopu, jejíž den založení (2. únor) si dodnes připomínáme jakožto Světový den mokřadů. V současnosti chrání cca 1800 mokřadů napříč celým světem, ke kterým patří i spousta našich, jmenovitě Třeboňské rybníky nebo Šumavská a Krušnohorská rašeliniště.

Barča

TORNÁDO

Věděli jste že...

⇒ existuje tornádo vodní, ohnivé a klasické větrné?

Nejznámější (větrné) vzniká nárazem teplého a studeného vzduchu nad pevninou. Větrné je supercelární. To znamená, že vznikne ze supercely (většího seskupení bouří). Představte si dvě dlaně (teplou a studenou) přibližující se k sobě nad zemským povrchem. Až do sebe narazí, uklouzne jim to a tím vznikne počátek tornáda. Potom se postupem rotujícího vzduchu uvnitř začne přisávat k zemi. Někdy se té země nedotkne vůbec, čímž pro změnu vznikne tromba.

U ohnivého teplý vzduch nejde z boku, ale směrem od země, studený pak shora. Velké množství teplého vzduchu, vzniklé nejčastěji u lesních požárů, stoupá nahoru a vtahuje do sebe studený vzduch. Jen co se vytvoří tornádo, nasaje do sebe oheň zdola a vzniká ohnivě tornádo.

U vodního je to jinak. Ale úplně jinak. Vodní tornádo se spíš ani nedá nazývat tornádem, spíše takovou vodní smršť. Vzniká tak, že se teplý vzduch nad hladinou moře potká se studeným všude kolem. Jedná se o nesupercelární tornádo. Můžeme si myslet, že smršť do sebe vodu nasaje, pravda je však taková, že ji nenasaje, ale že se uvnitř srazí pára. Tohle tornádo je značně méně nebezpečné než jeho pozemní příbuzní. Ale pozor! To, že vzniká nad vodou, tak neznamená, že se nedostane na pevninu – může. Dostane se nad ní úplně klidně. Najednou v mžiku oka bude zaplaveno město kvůli... tornádu!

⇒ největší zaznamenané tornádo bylo Tornádo tří států, které 18.3.1925 zasáhlo Ellington v Missouri a severozápad Princetonu v Indianě? Už jak napovídá jeho název, tohle tornádo prošlo celými třemi státy a zůstalo na zemi neuvěřitelných 3,5 hodin. Na Fujitově stupnici to byl stupeň F5 čili největší možný. Zanechalo za sebou 747 obětí.

⇒ existuje místo zvané Pásmo tornád?
Nachází se zhruba mezi Skalistými horami a Apalačským pohořím a zahrnuje státy jako Texas, Oklahoma, Kansas, Nebraska, Iowa, Jižní Dakota, Minnesota a Colorado, a také nížiny podél řek Mississippi a Ohio. Na tomto území se ročně v průměru vyskytne až 1200 tornád, přičemž nejvíce z nich v Texasu.

METEOROLOGIE

- aneb Věda, z níž má každý husí kůži (obzvláště když mrzne anebo v případech, že jste husa)

5 ZÁKLADNÍCH FAKTŮ O METEOROLOGII

- Meteorologie se definuje jako věda, která se zabývá atmosférou – jejími jevy, stavbou, vlastnostmi, složením a ději v ní. Právě pod ní spadá počasí a jeho předpověď. Já ji osobně ve zkratce vysvětluji jako „fyziku atmosféry“.

- Často se zaměňuje s klimatologií – ta se také zabývá atmosférou, ale z dlouhodobého hlediska – to vysvětluje i mýtus, že když je jeden den opravdu ledový a teplotně podprůměrný, neznamená to, že se klima neotepluje – ve skutečnosti je totiž teplejších dní mnohonásobně více, jen už je přestáváme vnímat.

Počasí = aktuální/krátkodobý stav atmosféry – např. venku TEĎ sněží a je -1 °C

Klima = dlouhodobý stav atmosféry – vlastně takový průměr hodnot z počasí

- S meteorologií se setkáme všichni denně. Počasí dokáže ovlivňovat naši náladu, a dokonce i vztahy (jak mezilidské, tak politické – např. změna klimatu zvyšuje geopolitické napětí), výsledek testu, náš zdravotní stav...
- Z jiného pohledu hraje meteorologie poměrně podstatnou roli i v konverzaci. Většinou jako poslední nouzové společné téma, o němž se můžeme bavit s kýmkoli a kdekoli. Ovšem toto téma není pro většinu moc atraktivní. Já však „furt ty samé kecy“ o nebohém počasí uvítám vždy od každého, neboť jsem do něho velký nadšenec, což vedlo i k tomu, že píšu tento článek a že jsem 3 roky měřil na mé amatérské meteostanici. :)

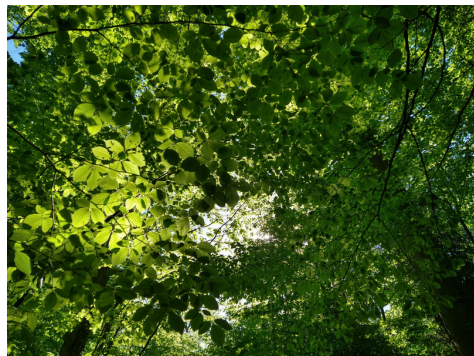

POSELSTVÍ METEOROLOGIE A PŘEDPOVĚDI POČASÍ

Taky máte v mobilu random appku na počasí? Zapneme mobil a už vidíme ikonku malého mráčku se sluníčkem a číslem. Ale co to? „Zejtra prej bude pršet...“, říká ikonka mráčku s kapičkou u zítřejšího dne. Pozastavme se v té větě u slova „PREJ“. Je velice správné, když předpověď vnímáme jako věc nejistou a je důležité ji nebrat jako fakt. Proč?

Atmosféra Země je totiž extrémně komplexní systém všech možných látek a silových polí, který se v různých místech rozdílně prohřívá, cirkuluje jinou rychlostí a jiným směrem... Je to velmi živý systém a je vůbec zázrak, že jsou numerické (matematicko-fyzikální) počítačové modely vůbec schopny vypočítat pravděpodobnost toho, jestli sem za 10 dní vpadne arktický vzduch ze severovýchodu...

Numerické modely (český Aladin, evropský ECMWF, globální GFS...) jsou sice dnes na opravdu vysoké úrovni a AI jejich efektivitu a přesnost začíná postupně mnohonásobně zvyšovat, ale i tak jsou bezchybné. Nedokážou totiž logicky vypočítat každou malinkatou částčku v atmosféře a změřit u ní všechny veličiny (tlak, rychlost větru, teplota, vlhkost, termodynamický potenciál (CAPE)...).

V případě, že bychom toho „vypočítání všech částic a jejich vlastností“ byli schopni, předpověď by mohla být blížká dokonalosti. Ovšem tak to očividně není, a tak se člověk musí s tou pravděpodobností a nejistotou naučit pracovat a přemýšlet v ní. Když koukáme na predikci (předpověď) na zítra, tak na tu se můžeme z 90 % spolehnout, zatímco předpověď na 7 dní je úspěšná asi jen v 70 % případů. Po týdnu už přesnost predikce klesá s každým dnem o cca 5 %.

Proto třeba nedává smysl si vyhledávat měsíc dopředu počasí na dovolené a balit se podle toho. Je dost možné, že by ten připravený opalovací krém mohl být jen zbytečnou zátěží při zdrhání před bouřkou...

Až tedy v létě schytáte bouřku a zmoknete, i když ještě ráno nebyla v předpovědi, tak si vzpomeňte, že je důležité u těchto velice rychle proměnlivých jevů sledovat nejaktuálnější vývoj počasí. Já třeba když koukám na bouřky a celý ohromen pozoruji černou rotující základnu supercelární bouře, tak její vývoj, jestli mě zabije blesk, nebo ne, sleduju na radaru (stačí třeba i aplikace Meteor, nebo vyhledat online radar...). Je to dostupné a když se s tím člověk naučí pracovat (časem to jde samo), tak to dokáže zachraňovat suché prádlo, a dokonce často i lidské životy...

Předpověď počasí nás tedy obzvláště v dnešní době učí přijímat nejistotu, přemýšlet v pravděpodobnosti a být připraven (což je heslo skautů) na všechny možné scénáře. Mě osobně naučila i být vnímavější vůči svému okolnímu prostředí a umět pracovat s informacemi a statistikou a přemýšlet o krajině trochu jinak...

Nadšenec do vědy a hudby **Josef Chytil**, sexta

BIOLOGICKÝ KROUŽEK

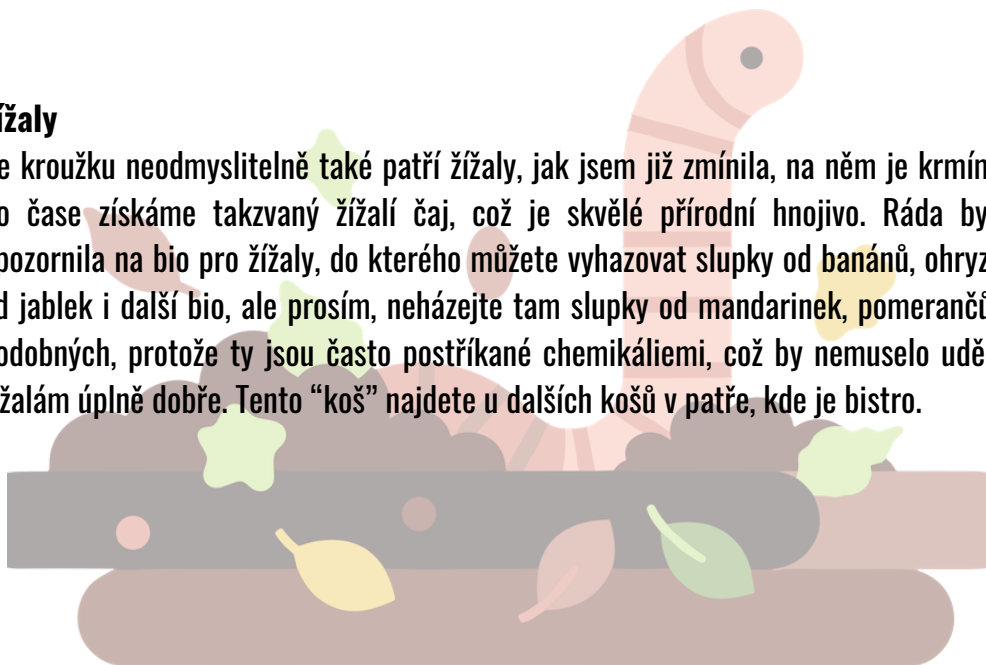
Tady na gymnáziu najdeme nespočet mimoškolních aktivit, mezi které patří i biologický kroužek. Pod vedením paní učitelky Drábkové (od které doufám, že nedostanu bídu za tento článek) poznáváme biologii mnoha způsoby.

A co vlastně na biologickém kroužku děláme?

Jak jsem už zmínila, poznáváme biologii mnoha způsoby, ale uplynulo teprve první čtvrtletí, takže jsme nestihli zatím tolik aktivit – i proto vypíchnu jen ty, se kterými jsme se už setkat stihli. Mikroskopování, krmení žížal, chození do domu přírody, poznávání větviček a lišejníků, příprava se na biologickou olympiádu a nedávno také povídání o Jane Goodall... je jich tolik, že si někdy na všechny ani nevzpomínám.

Žížaly

Ke kroužku neodmyslitelně také patří žížaly, jak jsem již zmínila, na něm je krmíme. Po čase získáme takzvaný žížalí čaj, což je skvělé přírodní hnojivo. Ráda bych upozornila na bio pro žížaly, do kterého můžete vyhazovat slupky od banánů, ohryzky od jablek i další bio, ale prosím, neházejte tam slupky od mandarinek, pomerančů a podobných, protože ty jsou často postříkané chemikáliemi, což by nemuselo udělat žížalám úplně dobře. Tento “koš” najdete u dalších košů v patře, kde je bistro.

Rozhovor

Pro tento článek jsem se zeptala na pár otázek paní učitelky Drábkové.

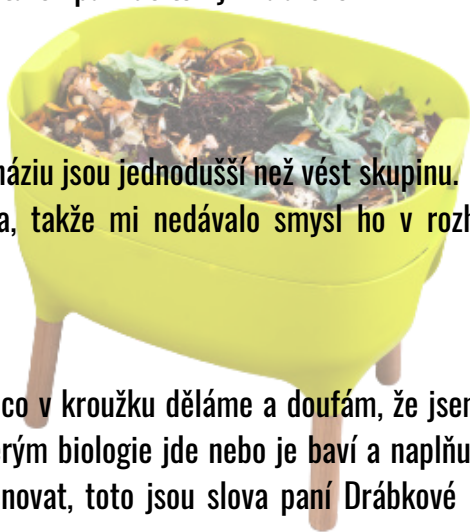
B.S.: Jaké je to vést biologický kroužek?

Paní Drábková: Je to prozatím příjemné.

B.S.: Kolik úsilí vás to stojí?

Paní Drábková: 2 hodiny kroužku na gymnáziu jsou jednodušší než vést skupinu.

Téma aktivit v kroužku jsem již pokryla, takže mi nedávalo smysl ho v rozhovoru zmínit.

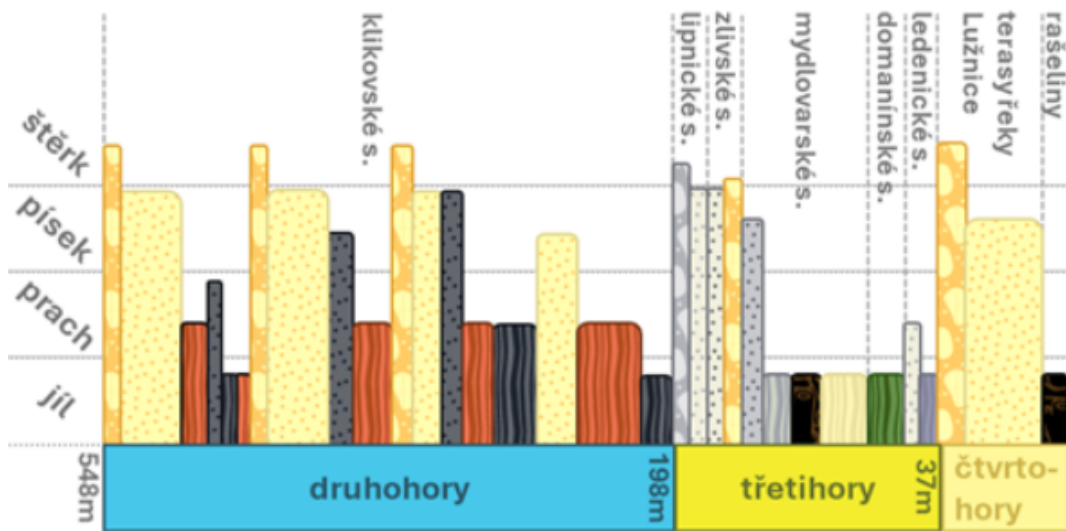
Pokryla jsem tu ovšem jen střípek toho, co v kroužku děláme a doufám, že jsem vám ho popsala dobře. Je totiž hodně lidí, kterým biologie jde nebo je baví a naplňuje, ale ne každý z nich se jí rozhodne nějak věnovat, toto jsou slova paní Drábkové (mnou podaná).

Barča

KRAJINA DVOJÍHO NEBE V GEOLOGICKÝCH SOUVISLOSTECH

Třeboňsko, jak ho známe, vzniklo díky stovkám let rybníkářství, které se zde rozvíjelo v citlivé rovnováze s rozlehlou a často nepředvídatelnou mokřadní krajinou. Tak to alespoň uvádějí historické prameny a podobný obraz si dnes z výkladů a brožur odnášejí i davy turistů. Proč se ale u nás vodohospodářství tak dobře daří?

Pro odpověď na tuto otázku musíme sáhnout do geologické minulosti. Jihočeské pánve vznikly zavodněním nížin v místě rozsáhlých tektonických zlomů. Nedlouho po jejich vzniku, v období druhohor, sem přinášely řeky velké množství materiálu.

Stovky metrů písku, doprovázeného jíly a prachovci, odrážejí krajinu s hustou říční sítí, rozsáhlými nivami a luhy. Přínos usazenin byl tak velký, že celou oblast nápadně zarovnal a vytvořil základ třetihorní jezerní krajiny. Důkazem jsou desítky metrů mladších barevných jílu a křemelin. V některých částech jihočeských pánví se dokonce nachází hnědouhelná (lignitová) sloj. Zajímavé je, že odvodňování krajiny směřovalo na jih, do moře u Vídně.

Současná říční síť vznikla až ve čtvrtohorách, kdy se tok Lužnice kvůli vyzdvižení Novohradských hor obrátil na sever. Právě tehdy začalo formování dnešního Třebońska. Během jarních tání v dobách ledových měla řeka takovou sílu, že často smyla staré usazeniny a nahradila je vlastními štěrkopísky. Tak vznikly říční terasy, které se dodnes těží v pískovnách. A co víc, na některých z nich silné větry dokonce vytvořily písečné duny, takzvané přesypy. Po skončení poslední doby ledové začaly vznikat nové půdy, významná rašeliniště a také usazeniny nově vybudovaných rybníků. A proč je však důležité tohle vědět?

Pochopení minulosti nám pomáhá lépe chápat dnešní tvář krajiny. Druhohorní říční síť učinila Třeboňsko oblíbenou oblastí pro cykloturistiku, a jíly z tehdejších jezer daly vznik klikovské keramice. Třetihorní jíly dříve pomáhaly utěsnit rybníční hráze, dnes ovšem ztěžují stavbu těžkých betonových objektů, jako byla přeložka přes Mokrá luka nebo nový retail park u čerpací stanice Shell. Jezerní usazeniny zachycují i podzemní zásoby Dobré vody.

A když už mluvíme o nápojích, křemeliny z Borovan filtrují známé třeboňské pivo Regent. Čtvrtohorní terasové písky sehrály důležitou roli při stavbě jaderné elektrárny Temelín. A rašeliny? Ty by zasloužily nejen vlastní článek. Nenechte se tedy odradit poznávačkou minerálů a zamyslete se nad těmito i dalšími souvislostmi, které propojují geologickou minulost s dnešním vnímáním krajiny. A kdo ví? Možná vás geologie nakonec i zaujme.

Michal Bouda